

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ (Οριστική-Υποτακτική-Ευκτική)

1. Γράψτε τους παρακάτω τύπους του ενεστώτα.

Ακούω

οριστική	υποτακτική	οριστική	υποτακτική	οριστική	υποτακτική
συ		ημεις		ουτοι	

καθέζομαι

οριστική	υποτακτική	οριστική	υποτακτική	οριστική	υποτακτική
συ		ουτος		ουτοι	

2. Να συμπληρώσεις τις προτάσεις με τους κατάλληλους ρ. τύπους. (Οι σύνδεσμοι όταν, εάν, αν, ίνα συντάσσονται με υποτ.)

- α. Όταν τους αγρούς ....., ουτοι πολύν καρπόν..... (θεραπεύω, φέρω)
β. Η πόλις ημων ένδοξος ....., εάν τους νόμους .....(ειμί, φυλάττω)
γ. Όταν ..... και έτοιμοι.....δύνασθε πορευέσθαι. (βούλομαι, ειμί)
δ. Κύνας ....., ίνα από των κλεπτων ..... (τρέφω, φυλάττομαι)
ε. Αν ..... πονηρά η φύσις, πολλάκις φαυλα ..... (ειμί, βούλομαι)

3. Να διατυπωθούν οι προτάσεις με όλους τους τύπους τους στον πληθυντικό.

Π.χ. Εγώ έπραξα τουτο > Ημεις επράξαμεν ταυτα.

- α. Εγώ επεμψάμην τουτον. >
β. Συ φυλάξη την πόλιν. >
γ. Ο ανήρ λογίσαιτο αν τον τόκον. >
δ. Ο κακός κολασάσθω υπό του νόμου. >
ε. Ο πολέμιος την σπονδήν παρά τω όρκω έλυσεν. >

4. Να διατυπώσεις καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις με άλλους δύο τρόπους, ώστε κάθε πρόταση να εμφανιστεί με το ρήμα της στην οριστική, ευκτική, προστακτική.

- α. Σωζοισθε ,ω φίλοι, και φυλάττοισθε από των πολεμίων.
- β. Έθιζε σεαυτόν είναι μη σκυθρωπόν αλλά συννον.
- γ. Αει , ω παι, δώκε την αρετήν και φεύγε τας κακάς ηδονάς.
- δ. Ίσθι ομιλητικός και μη φιλόνικος.
- ε. Ταυτα νόμιζε μηδέ λέγειν είναι καλόν.

5. Να γραφούν οι ρ. τύποι ευκτικής και προστακτικής του ενεστώτα με βάση τις αντωνυμίες.

- Ημεις (ειμι)
- Ουτος (αισχύνομαι)
- Υμεις (σωζομαι)
- Συ (μανθάνω)
- Ουτος (στέργω)
- Ημεις (πέμπω)

6. Να γράψεις το ίδιο πρόσωπο της ευκτικής στη Μ.Φ.

Π.χ. λύοιμι: λυοίμην

- Γράβοιμι:
- Γράβομαι:
- Γεγραφώς εἶην:
- Λύσαιμεν
- Γράβοιεν:

7. Να συμπληρώσεις τις ακόλουθες προτάσεις επιλέγοντας την κατάλληλη υποτακτική από τη διπλανή στήλη.

- α. Γύμναζε σαυτόν πόνοις εκουσίοις, όπως αν ..... και τους ακουσίους υπομένειν. - πείθωμαι
- β. Τοις πασι συμβουλεύουσι, ίνα Ομήρου ποιήσιν ..... - λύσητε
- γ. Πρόθυμοι εισίν , ίνα πασαν φυλακήν ..... - σπουδάζωσιν
- δ. Αμαρτήσεται, αν ..... τούτο πραξαι. - φυλάζονται
- ε. Εγώ τοιουτος ειμί, ώστε παραυτικά ..... τω λόγω. - βούληται
- στ. Επίορκοι έσεσθαι, ην τας σπονδάς ..... - δύνη

8. Να μετατρέψεις τις παρακάτω προστακτικές στον άλλο αριθμό.

- α. Φευγε εις Αίγυπτον.
- β. Πάταξον μεν, άκουσον δε.
- γ. Σωσον και διαφύλαξον ημας.
- δ. Μηδέν άγαν πράττετε.
- ε. Έστε εγκρατείς.
- στ. Θαύμασον τον άνθρωπον.
- ζ. Γυμνάσατε το σωμα.
- η. Οι λόγοι μέτρον εχόντων.

ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

- Α ΚΛΙΣΗ
ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΣΕ –ας / -ης
Π.χ. ο νεανίας / ο ποιητής

ΘΗΛΥΚΑ ΣΕ –η / -α
π.χ. η τιμή / η τράπεζα

- Β ΚΛΙΣΗ
ΑΡΣΕΝΙΚΑ & ΘΗΛΥΚΑ ΣΕ –ος
Π.χ. ο άνθρωπος / η νησος

ΟΥΔΕΤΕΡΑ ΣΕ –ον
π.χ. το μυστήριο

- Γ ΚΛΙΣΗ
Φωνηεντόληκτα

Συμφωνόληκτα: Αφονόληκτα

Ουρανικόληκτα (κ,γ,χ)
Χειλικόληκτα (π,β,φ)
Οδοντικόληκτα (τ,δ,θ)

Ημιφωνόληκτα

Ενρινόληκτα (χαρακτήρας ν)
Υγρόληκτα (χαρακτήρας λ,ρ)
Σιγμόληκτα (χαρακτήρας σ)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να συμπληρώσεις τις προτάσεις με τους κατάλληλους ρ. τύπους και να βρεις τα Υποκ. των ρημάτων και των απαρεμφάτων.

- Οι Αθηναίοι νομίζουν τους ..... της .....
..... (πολίτης, ψυχή, πολιτεία, εμί)
- Οι ..... τους νέους δια ..... ισχυρως ..... (Πέρσης, αχαριστία, κολάζω)
- Σωκράτης ουκ εθέλει τους ..... , αλλά .....
την..... μέγιστην δύναμιν ..... (δικαστής, κολακεύω, νομίζω, αλήθεια, έχω)

2. Να τρέψεις τις φράσεις από τον ενικό στον πληθυντικό και αντίστροφα.

- Οι μυθοι λέγουσι ότι οι θεοί τους κακούς ταις μεγίσταις τιμωρίαις κολάζουσι.
- Ο θεατής εν τω γυμνασίω τον νικητήν θαυμάζει.
- Η θύελλα εν τη θαλάττη φόβον τω ανθρώπω φέρει.
- Αγαθός ει ,ω νεανία, και αγαθά έργα πράττεις.

3. Να συμπληρωθούν οι προτάσεις.

- Αι ..... πλησίον της ..... εισίν. (οικία, θάλαττα)
- Ο λοχαγός λέγει τω ..... ότι δει την ..... κατακαίειν. (στρατιώτης, άμαξα)
- Ταις ..... ταις γεμούσαις πονηρων ..... φάρμακον ο λόγος εστιν. (ψυχή, επιθυμία)
- Ημεις και υμεις εγενόμεθα και ..... και ..... και ..... (συγχορευτής, συμφοιτητής, συστρατιωτης)
- Κατά τον της ..... τρόπον δει αναγιγνώσκειν. (μέλιττα)
- Οι ..... πείθονται τω άρχοντι της ..... (πολίτης, χώρα)

4. Να τρέψεις τις φράσεις από τον ενικό στον πληθυντικό και αντίστροφα.

- Αλωπηξ λέοντα ωνειδίζεν. (ονειδίζω: κοροϊδεύω)
- Καταβαίνει από του άρματος και λαμβάνει τον θώρακα.
- Οι Θράκες ουκ εβούλοντο ασπίσι Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι.
- Αι πονηραί ελπίδες κακοί σύμβουλοι εισίν.

5. Να προσθέσεις τους κατάλληλους τύπους.

- Τοις παρουσι ..... (πραγμα)
- Τους επιβλέποντας ..... (φύλαξ)
- Οι δακρύνοντες ..... (γέρων)
- Των φευγόντων ..... (ιππευς)
- Τοις ακουουσιν ..... (οπισθοφύλαξ)

6. ο χάλυψ, η πόλις, ο ηγεμων, η πατρις: να κλιθούν.

ΗΜΙΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Γ' ΚΛΙΣΗΣ

Τα ημιφωνόληκτα ουσιαστικά της Γ' κλίσης έχουν χαρακτήρα ημίφωνο. Διακρίνονται σε : α) ενρινόληκτα (χαρακτήρας -ν), β) υγράληκτα (χαρακτήρας -λ,ρ),σιγμόληκτα (χαρακτήρας -σ).

ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΑ

ΜΟΝΟΘΕΜΑ

-ις, -ινος
(ακτίς, ακτινος)
-αν, -ανος
(Τιτάν, -ανος)
-ην, -ηνος
(Έλλην, -ηνος)
-ων,ωνος
(χειμών, -ωνος)

ΔΙΠΛΟΘΕΜΑ

-ην, -ένος
(ποιμήν, -ένος)
-ων, -όνος
(δαίμων, -ονος)

ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ

ΜΟΝΟΘΕΜΑ

-ήρ, -ηρος
(κλητήρ, -ηρος)
-ωρ, -ωρος
(ιχώρ, -ωρος)
-αρ, -αρος
(νέκταρ, -αρος)

ΔΙΠΛΟΘΕΜΑ

-ήρ, -έρος
(αήρ, -έρος)
συγκοπτόμενα: -ηρ, -ρος
(πατήρ, -τρος)
-ωρ, -ορος
(ρήτορ, -ορος)

ΣΙΓΜΟΛΗΚΤΑ

- Τα σιγμόληκτα ουδέτερα σε -ος έχουν αρχικό θέμα σε -εσ
Π.χ. βέλεσ-
- Σχηματίζουν την ονομαστική, αιτιατική και κλητική του ενικού χωρίς κατάληξη, αφού μετατρέψουν το ε σε ο : βέλεσ→ βέλος
- Σχηματίζουν τις άλλες πτώσεις του ενικού και ολόκληρο τον πληθυντικό με την αποβολή του χαρακτήρα σ και τη συναίρεση των δύο φωνηέντων. Π.χ.:
ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ : ενικός αριθμός πληθυντικός αριθμός
Ον: -εσ → -ος / βέλος -εσα → -η/βέλη
Γεν: -εσος → -ους / βέλους εσων → -ων/βελών
Δοτ: εσι → -ει / βέλει -εσσι → -σι/ βέλεσι(ν)
Αιτ: -εσ → -ος/βέλος -εσα → -η /βέλη
Κλ: -εσ → -ος/βέλος -εσα → -η /βέλη

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να βρεθούν τα υποκείμενα των ρημάτων και των απαρεμφάτων και να δηλωθεί η ταυτοπροσωπία και η ετεροπροσωπία.

- Οι εν οίκω τους στρατηγούς έπαυσαν.
- Τινές λέγουσι ουκ αποθανειν τον Θεμιστοκλέα.
- Νομίζω ουδένα είναι πονηρόν.
- Βούλεται κωλύειν υμας είναι αγαθούς.
- Τις βούλεται αγορεύειν εν τω δήμω;
- Βοιωτοί απειλουσι εμβάλειν εις την Αττικήν.
- Τι κωλύει ημας είναι φίλους;
- Κυρος ελέγετο άριστος είναι άρχων.
- Τισσαφέρνης εβούλετο τας πόλεις είναι υπηκόους.
- Ου δύναται δένδρον αγαθόν καρπούς πονηρούς φέρειν.
- Τον καλόν άνδρα ευδαίμονα είναι λέγω.
- Κροισος ενόμιζεν εαυτόν ευτυχέστατον πάντων είναι.
- Λέγουσι την πόλιν ημων αρχαιοτάτην είναι.
- Εθέλουσι πολιορκειν την πόλιν.
- Λέγουσι τους Χαλδαίους ελευθέρους είναι.
- Οι πολιται νομίζουσι τα ξύλινα τείχη σωτηρίαν είναι.

2. Να υπογραμμίσετε τα ονόματα που λειτουργούν ως αντικείμενα και να προσδιορίσετε την πτώση στην οποία βρίσκονται.

- Λακεδαιμονίων κατηγορουν, ότι την Καδμείαν κατέλαβον.
- Δίδωσι αυτω την χώραν δια τε την ευεργεσίαν ταύτην.
- Επί δε των άλλων πολλοις αν τις παραδείγμασι χρησαιτο.
- Των μαρτύρων ακηκόατε, ω άνδρες Αθηναίοι.
- Ο πατήρ μοι την τυραννίδα την εαυτου κετέλιπεν, ου την τύχην.
- Συ ουν των τε ειρημένων μέμνησο και εκεινο ενθυμου.

**ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΑΣΚΗΣΕΙΣ**

Το Αντικείμενο

1. Να βρεθούν τα αντικείμενα.

1. Κυρος επεμελειτο των βαρβάρων.
2. Λακεδαιμόνιοι εσφάλησαν των ελπίδων.
3. Αχιλλεύς του θανάτου ωλιγόρησεν.
4. Ουκ επελαθόμην των εντολών σου.
5. Μεμνησο της τύχης.
6. Επιστήμη χωριζομένης αρετης πανουργία φαίνεται.
7. Άπεχε αισχρων έργων.
8. Μυρίων εναντιωμάτων η ψυχή γέμει.
9. Απολαύσομεν πάντων των αγαθων.
10. Πόθεν χρη άρξασθαι της απολογίας;

2. Να βρεθούν τα αντικείμενα.

1. Ο πάππος ενέδυσε τον Κυρον μάτιον.
2. Πείθομαι τοις νόμοις.
3. Οι στρατηγοί εδίδοσαν τοις στρατιωταις μισθόν.
4. οι θεοί ουκ αμελουσι των αδικουντων.
5. Οι Θετταλοί εκώλυον τον Αγησίλαον της παρόδου.
6. Ευ ποειτε τους φίλους.
7. Λύσανδρος εδίωκεν αυτόν.
8. Ουκ εδύναντο ελθειν.
9. Ήρξαντο του διαβαίνειν.
10. Τουτο έβλαπτεν άλλον.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1) Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις, επιλέγοντας τα κατάλληλα επίθετα: (ευώδης, οξύς, τραχύς, πλήρης, σώφρων, βαθύς, το αληθές, ευδαίμων).

1. Το έδαφος ..... εστί.
2. Οι πλούσιοι ουκ αεί ..... εισί.
3. .... τω πελέκει τέμνομεν.
4. Εν τοις ρύαξι τα ύδατα ουκ εισι .....
5. .... ανδρός ..... λέγειν.
6. Εν παραδείσω (κήπω) εσμέν ..... ανθέων.

2) Να τοποθετήσετε στην κατάλληλη πτώση, γένος και αριθμό τα επίθετα που βρίσκονται σε παρένθεση.

1. Είχε τράπεζαν ..... εδεσμάτων.(πλήρης, πολυτελής)
2. Νους ..... εν σώματι ..... (υγιής)
3. Ανθρώπων ..... τουτο έργον είναι νομίζομεν. (άφρων)
4. Αι τάφροι ..... ησαν. (βαθύς)
5. .... άνθη εν τω λειμωني συνελέγομεν. (πολυειδής)

3) Να συμπληρωθούν τα κενά των προτάσεων με τα επίθετα : ταχύς, ήμισυς, γλυκύς, βραχύς, βραδύς.

1. Αρχή το ..... του παντός.
2. Των γραμμάτων αι ρίζαι πικραί, αι δε καρποί .....
3. Ου ράδιον εστι μακράν συνήθειαν εν ..... Χρόνω λύειν.
4. Η ..... χελώνη, τον ..... λαγών ενίκησε.

4) Να συμπληρωθούν τα κενά των προτάσεων με τα επίθετα: σαφής, ευσεβής, ψευδής, αληθής, ευώδης.

1. Σοφόν το .....
2. Μη τα .....λέγε, αλλά τα .....
3. .... πατρός, ευσεβές τέκνον.
4. Πολλων ανθέων η οσμή ..... εστιν.
  - Να κλιθούν: το μονοετές φυτόν, ο ευδαίμων πατήρ.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε το υποκείμενο των απαρεμφάτων και τη δοτική προσωπική.

1. Εξεστι υμιν πορεύεσθαι οίκαδε.
2. Ου πρόπον σοι εστί μη ου λέγειν τα δίκαια.
3. Βέλτιόν εστι τοις Έλλησι θνήσκειν ή αεί τω τυράννω δουλεύειν.
4. Έδοξεν αυτω επιστολήν πέμπειν τοις Αθηναίοις.
5. Ου δυνατόν εστιν υμιν φυλάττειν την πόλιν.
6. Προσήκει ημιν άπασι κολάζειν τους προδότας.
7. Νυν οιον τε εστιν (είναι δυνατόν) ημιν ευεργέτας γίγνεσθαι των Θηβαίων.

2. Να βρείτε τι είδους σύνταξη (ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία) υπάρχει στα παρακάτω παραδείγματα.

1. Αντίσθένης έλεγεν ουδένα άνθρωπον αθάνατον είναι.
2. Χρη πάντας ημας τους θεούς σέβειν.
3. Εβούλετο μόνος αυτός τοις άρχουσι αγγέλλειν την νίκην.
4. Δυνατόν εστίν υμιν λαβόντας όπλα εις κίνδυνον εμβαίνειν.
5. Κρίνω σε συμβουλεύειν τούτοις καλως.
6. Αναγκάζεις με δεσπότην τον εμον κτείνειν ουκ εθέλοντα.
7. Ομολογούμεν άδικοι είναι και πλεονέκται.

3. Να γίνει η συντακτική ανάλυση των παρακάτω προτάσεων.

1. Δοκει μοι τους στρατηγούς στρατεύσαι.
2. Σωκράτης ουκ ενόμιζε σοφός είναι.
3. Οι Αθηναιοι ενόμιζον Σωκράτη σοφόν είναι.

4. Να συμπληρώσετε τα κενά με τα ακολουθα απαρέμματα: μάχεσθαι, λύειν, μακαρίζειν.

1. Δει ..... τον αιχμάλωτον.
2. Άξιον εστι ..... σε την Θεοτόκον.
3. Προσήκει τοις στρατιώταις .....